

trebne. Monopol zato ne znači pocenitve, marveč občutno podražitev študija, kar bo zlasti težko zadevalo tiste sloje naroda, ki že danes jedva zmagujejo stroške za šolanje otrok. Po svojem bistvu nasprotuje monopolizaciji načelu demokracije, razpis s predvidenimi posebnimi knjigami za posamezne predmete pa načelu koncentracije. Izvajanje obeh teh dveh načel zahteva samo zakon o narodnih šolah v svojem § 44. Tudi se določbe, ki veljajo v razpisu za srbohrvaščino ne morejo kratkoma aplikirati na slovenščino.

Ker uvedeni monopol ne more koristiti narodni šoli in njenemu razvoju, se izjavljamo člani upravnega in nadzornega odbora in predsedniki sreskih društev JUU, sekcije Ljubljana kot predstavniki učiteljskega stanu v dravski banovini, da se preklicuje natečaj ministrstva prosvete in ukine zakon o monopolu.

Organizacijske zadeve.

V nadaljnjem omenja tov. Kumelj tudi anketni odbor za sestavo učnih knjig, ki je bil osnovan v smislu skupščinskega sklepa.

V zvezi z znižanjem prejemkov se je pojavila po nekaterih društvih tudi zahteva za znižanje članarine. Nekatera društva so jela tudi nakazovati že sekciji in centrali okrajno članarino. Zadevo je sekcija pojasnila v posebni okrožnici, v kateri je stavila dve alternativni: ali naj se skliče izredna skupščina, ki naj bi rešila to vprašanje, oziroma naj potrpi članstvo z dosedanjimi dajatvami do redne skupščine. Za izredno skupščino so se izjavila le štiri društva, ostala so za dosedanjim članarino do redne skupščine.

Napadi na učiteljsko in njegovo organizacijo so se v zadnjem času zelo pomnožili. S tem v zvezi je tudi zaščita članstva, ki kaže prav nazorno, kako nujno nam je potrebno, da dobimo pravičen, disciplinski postopek. Ugotavlja, da bi vse ovadbe proti učiteljski takoj prenehale, če bi vsakdo bil odgovoren za navedbe ter bi bilo učitelju dovoljeno, da sme oydatelj tožiti, ako se disciplinsko ugotovi, da je ovadba neutemeljena.

ZANIMIVA INTERPELACIJA.

Po končanem poročilu tajnika tov. Kumlja je stavil tov. Josip Lapajne na predsednika zanimivo interpelacijo, v kateri vpraša, ali so še v veljavi odredbe in odloki nanašajoči se na učiteljevo šolsko in izvenšolsko delo, ki so bili izdani v preteklih letih. Odloke je tudi citiral in prosil, naj se ugotovi, če se s spremembami režimov sami ob sebi ukinjajo tudi vladne odredbe.

Telovadni tečaj za učiteljice

Letošnje božične počitnice je priredila banska uprava v Ljubljani tečaj za poučevanje telovadbe po novem učnem načrtu.

Telovadba je v osnovni šoli predmet, katera se otroci najbolj veselijo, učitelji pa najbolj boje. Neprimerna telovadnica (če jo šola sploh ima), težko vzdrževanje discipline, šibko učiteljevo zdravje, v prvi vrsti pa nezadostno poznavanje moderne telovadne snovi in metodike so glavni razlogi, da učitelj tako rad zamenja telovadno uro s katerikoli drugim predmetom. Pa tudi nič čudnega ni to: kar spomnimo se na tisto duhomorno ekserciranje, katero je stara šola imenovala telovadba! Vse kaj drugega pa je telovadba, kakor jo zamišlja moderna pedagogika v smislu strnjenejšega pouka in delovne šole. Nič več utrujajočega vzbujanja zgolj telesnih sil, temveč izraz živega življenja, stremjenja k skladnosti in telesnem zdravju in duhovni moči, sredstvo duševnega doživljanja. Tako pojmuje telovadbo danes vzgojitelj, učitelj, psiholog, zdravnik in športnik. Zato so prireditelji omenjenega telovadnega tečaja povabili kot predavatelje naše najboljše strokovnjake in praktike: prof. Čopč je predaval o psihologiji telovadnega pouka, zdravnik dr. Miš o prvi pomoči v telovadnici zdravstvena svētница dr. Šimčeva o higieni v šoli in zdravstvenih razvadah dece, strok. uč. Vodetova o telovadnem pouče-

Tov. Dimnik je pripomnil, da bo zadevo predložil gospodu prosvetnemu ministru, ki je edino kompetenten dati odgovor na ta vprašanja. Poudaril je tudi, da je v početlu to zadevo že iznesel na merodajnih mestih, kjer uvidevajo, da je stalnost učiteljskega edini izhod iz takega stanja.

NADALJNJA DEBATA.

Razvila se je precej živahna debata, v katero so posegli tov. Roš, Sestan, Dimnik in Lapajne. V zvezi z raznimi očitki napram učiteljski je bilo sklenjeno na predlog tov. Roša, naj se zbere material kot dokazilo, da se je od učiteljskega, posebno za časa volitev, več zahtevalo nego bi se smelo.

Bilo je tudi govora o depolitizaciji šolstva, ter se je ugotovilo stališče učiteljskega združenja, ki je vsebovano v eni sami zahtevi: šolo je treba ločiti od politične uprave.

BLAGAJNISO POROČILO.

Blagajnik tov. Grum je opozarjal predsednike na pravočasno pošiljanje članskih seznamov in mesečnih prijav, ki omogoča pravilno in redno dostavljanje listov članstvu. Nato je podal pregledno sliko dohodkov in izdatkov sekcije JUU za dravsko banovino in prosil predsednike, da naj skušajo izvesti pri društvih redno plačevanje članarine, predvsem pa naj apelirajo na društvenih zborovanjih na vse šolske upravitelje in upraviteljice, da poravnajo dolgove, ki jih imajo krajevni šolski odbori za »Popotnika«. Velike vsote denarja, ki so zapopadene v teh dolgovi, nam nikakor ne dopuščajo rednega plačevanja naših obveznosti. Če bi članstvo v polnem obsegu izvršilo dolžnosti napram sekciji, bi bilo nemogoče, da bi dolg tako narastel.

Po poročilu blagajnika se je razvila kratka debata. Tov. Sestan je predlagal, naj bi se osnoval pri sekciji stalen fond za zaščito članstva.

Tov. Hočevar je prosil, naj se pošljejo sreskim društvom seznanilni dolžnikov »Popotnika«, da jih bodo društva na zborovanjih opozorila na nujnost plačila. V debato so posegli še drugi tovariši, nakar je bil izvoljen poseben odbor za sestavo spomenice. Zbor predsednikov je pooblastil odbor, da sestavi spomenico v njegovem imenu in jo nato izroči vodstvu sekcije, ki jo bo predložilo vsem merodajnim činiteljem.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zbor zaključil.

vanju in vzgajanju telesno in duševno zaostalih otrok, prof. Trdinova in Bajžljeva o snovi osnovnošolske telovadbe, prof. Jeras o Tyrševem sokolskem sestavu. Tečaj je bil v zornem urejeni telovadnici drž. učiteljske šole, kjer so udeleženci tudi hospitirale pri telovadnem pouku vadniških učenk vseh razredov. Vsi predavatelji so pri svojih teoretičnih in praktičnih izvajanjih zajemali snov z vidika modernega pojmovanja, prodornega socialnega gledanja ter ozkega spajanja svoje stroke z živim življenjem. Zato so dosegli svoj cilj v polni meri. Zbudili so v učiteljih smisel in veselje za pouk telovadbe po sodobni metodi. Prepričali so jih, da je tak pouk telovadbe za učitelja in učence mnogo zanimivejši kakor prejšnji način, da ni pri tem potrebna mnogo telovadnega orodja ali celo sploh nič, saj se telovadba lahko vrši povsod, v telovadnici ali na šolskem dvorišču, v šolski sobi ali pod milim nebom. Povsod je telovadno orodje že pripravljeno: klop, stol, posekano debló, veja na drevesu, kol, lestev, palica, žoga, iz krp itd. Primerne igre, mirne ali razigrane, korajne in recitacije, kola in rajanja, posnemajoče gibe — vse in povsod lahko učitelj izvaja tako, da se pri vsaki učni uri sistematično predelajo gibe vsega telesa ter razvije vse otrokove duševne sile, in to ob najmanjšem naporu učiteljevem.

Lojze Zupanc:

»Kuferaši«

Poznam pisatelja. Grd človek je. Nekoč je namreč napisal pripovedko o postanku zeljarskega mesta in življenju zeljarskih meščanov. Zanimiva je ta pripovedka. Še v čitanke bi jo lahko natisnili, da bi jo solarčki čitali, če bi le ne bila pohujšljiva. Pa ne le pohujšljiva, tudi opravičljiva je. Saj ga danes menda ni nikjer človeka, ki bi ne vedel, da je zeljarsko mesto osredke vseh mogočih čednosti in pobožnosti. Sploh — kinč nebeški! Pa mislite, da je tisti onegavi pisatelj le ščepec tega omenil v svoji pripovedki? Kaj šel se tega ni omenil, da je zelje že prastara industrija zeljarskega mesta in da so meščani še ponosni, če jih kdo ozmerja z zeljarji.

Pa lahko bi mu odpustili ta naglavni greh, ko bi se le ne bil prepeljal zoper osmo božjo zapoved. Pa ti gre, mrcina neveljava, in ti prastaremu zeljarskemu mestu vzdene ime — Bobojedistan!

Ampak to še ni vse. Ne samo to, da je temu mestu vzdal ime po svoji vseči, zanlašče je pozabil opisati tudi druge imenitosti — če po njegovem povem — bobojedistanskega mesta. Prosim, saj Bobojedistanec se na vse zadnje lahko tudi brez njega popraskajo in zakolnejo: »Harduš, kaj pa nebotičnik, pa Greta Garbo, a? Ali mislite, da je to kakšna suha figa mršava, he. Res je že na vse zadnje, da je naš nebotičnik v primeri s kakšnim ameriškim pravecati tičnik in da naša Greta Garbo ni kakšna filmska, ampak

čisto navadna kolporterska diva, oboje pa le imamo, hja!»

Vsega tega si jaz nisem izmislil, pa tega tudi vedel nisem, četudi sem se rodil v Bobojedistanu. Pa mi je oni dan pripovedoval te zanimivosti prijatelj Tonino, ki je nekje iz Dalmacije doma, pa je prišel na neko bobojedistansko šolo po službeni potrebi učiti srbskohrvatskoslovenski jezik.

Midva o volku — volk iz šume! Proti nama prihitel vsa zasopljena kolporterka, kričeč: »Kupite in čitajte »Bobojedistanske Novice«! Senzacija. Krivice popravljene! Osebnosti zadeve objavljene! Jok in škripanje z zobmi! Kupite, kupite!»

»Vidiš, to je bobojedistanska Greta Garbo« mi je Tonino zavpil v uho, da je prevpil kolporterkin krik. »Halo, semkaj, kupim!»

Mimo je pritekla paglavec: »Hej, Greta Garbo,« je zavpil, »danes imaš pa salamsko dolga ušesala«

Brž se je okrenila: »Prav imaš. Moja ušesa, tvoja pamet — cel osel!« In se mu je pokazala jezika. Potlej je odhitela dalje, venomer kričeč:

»Krivice... senzacija... zadeve... škripanje z zobmi!»

Tonino je preganil časopis. Nekoliko sekund je strel vanj, nenadoma pa je prišel mrmrati: »Kuferaši, kuferaši...«

»Kaj praviš?»

»Kuferaši! Evo jih! Spet bo stara pesem ko pred leti: kufre gor, kufre dol, kufri, kufri, kufri!»

Začudil sem se, da pozna bobojedistansko kroniko in takšnih potankostih ter poba-

Tečaja se je udeležilo okoli trideset učiteljic iz vseh krajev dravske banovine. Bile so največini mlajše učiteljice, katerim je modern način telovadnega pouka deloma že itak znan z učiteljskega. Vendar so slišale toliko novega, da je tečaj tudi njim pomenil veliko pridobitev. Še večjega pomena bi bilo to za starejše učiteljice. Marsikatera bi se bila rada prijavila in se seznanila z novodobno telovadbo, pa se je ustavila ob malodušnem pomisleku: prestara sem, preokorna, to je za mlada dekleta! Toda ko bi bila vendar le prišla v letošnji tečaj, bi bila dobila povsem drugačno, vedro in mikavno sliko o pouku in poučevanju telovadbe, pa tudi o svoji telovadni sposobnosti.

Debate in pogovori, ki so se razvijali med udeleženkami po vsakem predavanju in praktičnem vežbanju ter so posegali v marsi-

katero prevažno vprašanje šolske in vzgojne prakse, so jasno potrdili, kako ozek je spoj telovadbe s celotnim življenjem in delom v šoli. Uspeh, katerega je dosegel ta tečaj, je najlepši dokaz priznanja predavateljem in prirediteljem, pa tudi najjasnejši dokaz potrebe takih tečajev, zlasti za starejše učiteljstvo.

(Pripominjam naj, da imamo tudi v naši pedagogični literaturi vzorno delo Ivana Bajžljeva: Vesele ure, ki je izšlo v založbi Učit. tiskarne. Knjiga obsega snov za I. r. daje pa učitelju mnogo prekoristnih napotkov za pouk telovadbe v vseh razredih. Nekateri stvari, zlasti igre, se lahko uporabijo tudi v višjih razredih. Knjigo toplo priporočam učiteljski kot pomožno knjigo pri šolski telovadbi in za sokolsko delo.)

Pavla Hočevarjeva.

Splošne vesti

Čuvajmo Jugoslavijo, da rešimo brate v robstvu!

Društvo »Bran-i-bor« — osrednji odbor v Ljubljani.

Dr. Fran Novak, predsednik. Dr. Jože Dekleva, tajnik.

RESOLUCIJA SLUŠATELJEV »VIŠJE PEDAGOŠKE ŠOLE V ZAGREBU«

Radi težkega položaja, v katerem se danes nahajajo naše meščanske šole in njeni učitelji, je na svoji redni letni skupščini »Udruženje slušateljev višje pedagoške šole v Zagrebu« sestavilo sledečo resolucijo:

1. Čim hitreje naj se izvrši reforma meščanske šole z izdajo novega, sodobnim potrebam ustrežajočega zakona za meščanske šole in čim hitreje naj se publicira že izgotovljeni novi učni načrt za meščanske šole.

2. Meščanske šole naj se izenačijo z ostalimi nižjimi srednjimi šolami in učencem meščanskih šol naj se dovoli prehod v srednje in učiteljske šole.

3. Učiteljem meščanskih šol naj se po zakonu odredi grupacija od IX.—IV./1 položajne grupe zaključno.

4. Diplomirani slušatelji »Višje pedagoške šole« naj se takoj nastavijo kot učitelji meščanskih šol, a ne kot učitelji osnovnih šol, kakor se je to do sedaj prakticiralo.

5. Na meščanske šole naj se postavljajo samo diplomirani slušatelji »Višje pedagoške šole«, a ne učitelji osnovnih in meščanskih šol.

6. Študij na »Višji pedagoški šoli« naj se podaljša na štiri leta.

7. Na »Višjo pedagoško šolo« naj se sprejemajo tudi učitelji s prav dobro službeno oceno, kar je zabilil tudi rektorat »Višje pedagoške šole« v Zagrebu in je sprejel »Glavni prosvetni svet« v Beogradu na svoji seji.

V Zagrebu, dne 28. januarja 1936.

Tajnik: Predsednik: Vrtačnik, I. r. Omerhodžić Ahmed I. r.

Cisti

o učiteljsvu, šoli, prosveti in JUU

v starokatoliško cerkev, piše »Volksstimme« od 6. II.

— Radio ima na Češkoslovaškem že 5000 šol. (»Volksstimme« od 6. II.)

— O pogrebu tov. Hrena prinaša »Mariborski večernik« od 5. II. 4 kolone dolg članek. Kratko notico povzema po »Jutru« tudi »Domoljub« od 5. II.

— Prekoračeni proračun za šolsko zgradbo v magdalenskem predmestju je daljši članek v »Mariborskem večerniku« od 30. I. kot odgovor na tozadeven članek v »Slovincu«.

ral: »Kako neki, da se tako dobro spoznaš v pretekle razmere bobojedistanskega mesta?»

»Eh, vidiš,« je odvrnil. »Tale bobojedistanski dramaturg je fant od fare. Da nam ni dolgčas po narodnem blagu, nas od časa do časa pogosti s kakšnimi »Hlapci«, hm...«

»Ampak, takšne stvari so se preživele, sem mu navidez ugovarjal. »V današnjih dneh niso več aktualne.«

»Ti praviš tako?« se je začudil. »Prosim pogledaj: kuferaši!« In pogladil je z roko po časopisni strani.

Nenadoma pa je uprl vame svoje črne oči: »Ali si že čital najnovejšo Vidmarjevo knjigo »Moje pogled na svet?«

»Pravkar čitam.«

In zavzel je pozno pridigajočega apostola, rekoč:

»Vidiš, tamkaj lahko čitaš na strani 46 sledeče: Kdor si domišlja, da res lahko ugotovi, kateri vlak stoji, se zelo moti. Res je, v odnosu do postaje ne opazimo premikanja. Zato sklepamo, da mirujemo. A kdo nam pravi, da postaja miruje? Ali morda ni res, da sicer postaja na zemlji trdno stoji in da drvi zemlja sama po prostoru z ogromno hitrostjo tridesetih kilometrov v sekundi? Ali ni res, da drvi naše sonce z vsemi svojimi otroki po grozni praznini nekam proti Herkulovemu ozvezdju, tudi z ogromno hitrostjo? Kaj pa, če se ogromna leča vseh zvezd našega svetovnega sistema, ki jo na jasnem nočnem nebu s strani vidimo kot Rimsko cesto, tudi premika po prostoru kot celota? Ali je res popolnoma izključeno, da se vsa ta premikanja tako čudno sestavljajo, da

koncem koncev vlak, ki teče po tračnicah, stoji, postaja in mi v mirujočem vlaku pa se premikamo?»

»Torej se ne premikajo tvoji kuferaši, ampak mi, ki si domišljamo, da stojimo?« sem se začudil.

Tonino pa je skomignil z rameni: »Eh, vidiš, prijatelj, jaz tega ne razumem, ampak profesor Vidmar tako piše.«

»Prijatelj,« sem dejal, »pojdiva k njim in jih potolaživa z njegovim naukom. Morda jim bo lažje.«

In res sva zavila proti hiši, kjer so bili zbrani kuferaši in se pripravljali na turnejo. Tokrat kajpa ne na kakšno pevsko turnejo, a so kljub temu peli, močno, da so živketale šipe v oknih, ki so bila sicer zapahnjena, a je kljub temu silila na ulico lepa pesem:

»Oj, zdaj gremo, oj, zdaj gremo, nazaj še pridemo...«

Pred hišo je bila zbrana množica. Tisočglava. Ljudje so drug drugega zvedavo gledali in v obeh jim je stalo vprašanje: »Le kaj jim je, da so tako veseli...?«

Pesem je utihnila. Tisti čas pa so se odprla vrata in na cesto so se usuli kuferaši. Bila jih je dolga vrsta. Drug drugega so se držali za roko in tiho so stopali, po prstih, da bi ne vzbujali pozornosti.

Množica pa se je prestrašila te tiho. Odkrila se je ko na povelje; in svetle pleše so zableščale v čemerem dan. Vse je bilo tiho in mirno ko za pogrebem. In onstran ceste je pel radio osamljeni duši veličastno pesem Te Deum. Sam Bog nebeški vedi, katera radiofonska postaja na zemeljski obli je tisti čas oddajala svoj proram. — — —